

ՀԱՆԴԷՍ

Գ. ՏԱՐԻ

ՀՐԱՄԵ Գ.

Թիվ 1. 39

1877

Փետրվար 26 ՇԱՐԱԹ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ՉՈՐՈՐԴ ԿԻՐԱՆԷ

ՄԵԾԻ ՊԱՀՈՑ

Վաղը կիրակէ՝ 26 փետր. երեկոյեան ժամերգութեան միջոցին, Եէնի-Գարուի Ս. Առաքելոց եկեղեցւոյն մէջ պիտի ատենախօսէ Հանդիսիա Խմբադիր Հմայեակ Վ. Դիմաքսեան հետեւեալ նիւթոյն վերայ (1) :

(1) Ստիպեալ ի Թախանճանաց ժողովրդեան միայն Մեծի Պահոց կիրակէ երեկոյեան Քարոզներն Տաճկերէն լեզուաւ պիտի խօսի :

ՀԱՉԱՐԻՆ ՄԻԿԸ

Ա. Մ. Մ.

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԸՆՏՐԵԱԼՆԵՐՆ

(Ազգային)

ԱՍՏՈՒԱԾ ԻՒՐ ԸՆՏՐԱԾ ՄԱՐԴՈՅ ՄԻՋՈՑՄԻ
ԻՐ ՍԻՐԱԾ ԱԶԳԵՐՆ ՆԻ ԺՈՂՈՎՐԴՆԵՐՆ ԿՓՐԿԷ

« Այր մի ի հաղարաց գտի, բայց Կին՝ ամենեւին ոչ » : Ժող.
Լ. 29.

« Ոչ տա՞մն սոքա սրբեցան, իսկ արդ՝ իննունըն ո՞ւր
« են » : Ղուկ. Ժ. 17 : Եւ յայնժամ առաքեացէ զհրեշտակս
« իւր եւ ժողովեացէ զընտրեալս իւր ի չորից հողմոց՝ ի ծագաց
« երկրի մինչեւ ի ծագս երկնից » : Մարկ. Ժ. 27 : Եթէ զայս
« զիտէ՞ք՝ երանելի եւս էք, եթէ առնիցէք զայս : Ոչ վասն ձեր
« ամենեցուն ասեմ, զի ես զիտեմ զարս ընտրեցիդ, այլ զի լից-
« ցի գիւրն թէ որ ուտէր ընդ իս հաց՝ արար ինձ զխաբէու-
« թիւն » : Յովհ. Ժ. 18 : Քննեցէք զհողիւն եթէ յԱստուծոյ
« իցէն : Ա. Յովհ. Դ. 1 : — Զյիմարս աշխարհիս ընտրեաց Աս-
« տուած » Ա. Կորնթ. Ա. 27 — Անօթ ընտրութեան է ինձ նա »
« Գործ. Թ. 13 — Այլ դուք ազգ էք ընտիր թաղաւորութիւն »
« Ա. Պետ. Բ. 9 :

« Ենովք Ծնդ. Ե. 23 : — Եղիս. Դ. Թագ. 1 : —

« ԳԵՒԷՆՆ » Ո՛րք վատասիրտ իցէ՞ դարձցի. եւ գիւնցին ի
« լեռնէն Գաղաադու եւ դարձան ի զօրուէն քսան եւ երկու
« հազարք եւ մնացին տասն հազարք : . . .

« Եւ ասէ Տէր ցԳեդէոն, երեք հարիւր արամբքդ որ լաւեա-
« ցին զջուր՝ փրկեցից զձեզ » : Դատ. Է. 3 :

— — — — —
Իսկ յառաջիկայ Երեքշաբթի օրն՝ Մարտ 4 ճաշու
ժամուն մասնաւորապէս կանաչ համար սխալ խօսի հե-
տեւող նիւթն վերայ :

Յ Ի Ս Ո Ի Ս Ի

ՎԵՐԱԴՐԱՆԱԾՈՒԹՅԱՆ ԵՐԿՐԱՆՈՒԹՅԱՆ

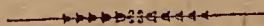
« Բազում գործս բարիս ցուցի ձեզ ի Հօրէ իմմէ , վասն որոջ
գործոց ի նոցանէ քարկոծ առնէք զիս » : Յովհ. Ժ. 32 :

« Կրթեա զանձն քո յԱստուածպաշտութիւն , զի մարմնոց կըր-
թութիւն առ սակաւ ինչ օգտակար է , իսկ Աստուածպաշ-
տութիւն առ տմենայն ինչ օգտակար է եւ դուեւոյն կենաց ունի
զարդիս եւ զհանդերձելոյն » : Ա. Տիմոթ. Դ. 8 :

« զՅերն մի՛ պատուհասեացէս , այլ միտիթարեսցիր իբրեւ ըզ-
հայր , զերիտասարդս իբրեւ զեղբայրս , զպառաւունս իբրեւ
զմարս , զմանկամարդս իբրեւ զքորս , ամենայն սրբութեամբ » :
Ա. Տիմ. Ե. 4 :

Կիւրակէ երեկոյեան եկեղեցական ժամերգութիւնն
պիտի սկսի ժամ 9 1/2 ին , իսկ երեքշաբթի աւուրց ճա-
շուն՝ ժամ 4 1/2 ին :

Աւերարդ Համարիր նա եւ ծանուցանել որ Մեծի
Պահոց ամեն կիւրակէ առաւօտներն ալ պիտի խօսի օր-
ուան կարդացուելիք Ս. Աւետարանի վարդապետութեանց
վերայ :

Բ Ն Ա Պ Ա Տ Մ Ա Կ Ա Ն

ԱՅԼԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՔ ՄԻՋԱՏԱՅ

Միշտաք՝ ուրիշ օղակաւորներէ զատուած , եւլն . :

(Շար. տես քիւ ԼԸ.)

Ուրիշ էակաց համար այն մեծ ախումբէն , որոց վերայ
կը խօսիմք՝ բնութիւնն ունեցած է քմահաճութիւն գոր-
ծարանները կատարելագործելուն , իբր թէ սկստացած
այն պատկերէն , որոց համեմատ անոնց մարմինն օղակնե-

բու կ'ըսածնուի, յառաջ բերած է մի ենթոյն ձևն ու օրինակըն անոնց անդամներուն համար ալ: Առնելու է խեցդեմնի (լոթագօղ) կամ սարդի մը մագիլը, հոն պիտի տեսնուին մէկը մշակին քով յօդաւորուած կարգ մը կը տօրներ, — շարք արմկաձեւ շեղութեամբ բռնաշիջենք բու կամ լճակաց որոց էն վերջը կը դայ ճիւղան մը: Առաջ խեցեմորթները պիտի դատենք միջատներէն: Գրեթէ բացարձակապէս չլոց բնակիչ ըլլալով, մանաւանդ աղի ջրերուն, անոնց մագիլները խիստ ալ և ալ թուով կը դոնուին, տասն հատ հոմարդներուն (խոշոր ծովային խեցդեմնի), ծովային խառնիճներուն (թէքէ), խեցգետիններուն և այն չափ բազմաթիւ ու այնչափ զանազան ձևերով եղող կրաքտաններուն մէջ, որոց մեծ մասը ծովեզերաց քիչ խորութիւն ունեցող ջրերը չեն ձգեր, և մէկ քանիներն ալ պալերներ կամ զօրաւոր թիակներ ունենալով կը լողան ծովածուի լոռերու մէջ, հեռի ամեն ցամաքագետի, հեզակ դաշտալայրին անհունութեանը մէջ: Միւս կողմանէ՝ տասն չորս ու մագիլ կը գտնուի այն հանդարտ նեպուկներուն մէջ որք քնացած են մեր պարտիզաց ծաղիլի թաղարներուն տակ, այն արմատիկներուն մէջ որք անտառաց խոնաւ մամուռին տակ կ'ապրին և եթէ իրենց մէկուն ձեռքը դալի կը կըրնան կը գնտանան, այլ ևս դուրսէն մի միայն իրենց օղակներուն կռնակի զլրահը թող տալով: Խիստ առաւելագոյն է մագիլներութիւն օձաւանդներուն (գրրգահագ) մէջ, յորս քսան և մէկն մնալ հարէր յիսուն զոյգ կը համուի:

Մագիլներու թիւը կը նուազի և հաստատուն կ'ըլլայ արաքնիդեանց վայրաց և սպառնալից ախտերին մէջ: Մենք ու թ մագիլ միայն կը գտնեմք սրբուրներուն մէջ, որք ամեն կողմէս կը կտրկուեն իրենց նեղաւոր ոտայիններ

ըը և որք իրենց չարագուշակ դէմքին հակառակ, մեր ընտիր բարեկամներն են այնչափ վնասակար մշտները ջնջելովն և արևադարձներու փիրւաններուն՝ սուտերներու պէս պողովատափօր երեք ճիւղանունքով անուակ պըտանիկներուն մէջ. և մէկ մ'ալ կարծններուն մէջ, որք գեանի միջատներուն որսորդն են ինչպէս սարդերն օդային միջատաց, և իրենց թռնաւոր հերթն ունեցող ագիովը կը կռփեն ու կը գանախոծեն իրենց զոհերը :

Գալ անգամ

(Թարգ. ի Գաղղիականէ)

ԱՐԱՅ

Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն

ԻՆՁՈՒ ԶԵՆՔ ՀԱՍՆԻՐ

(Շարունակութիւն և վերջ տես քիւ ԼԵ.)

Ո՛ր պիտի հանկնը, քանի՛ որ Աղղին աջն մէկ պաշտօնէից քայլերն տարրեր չափելիքու մէջ են, քանի՛ որ ես անոր ըրածին եւ նա իմ ըրածիս չհաւնիր, քանի՛ որ եկողը գաղտնի, յաջորդը իւր նախորդին գործոց մէջ շիւղ ու ճիւղ կ'ընտուէ, քանի՛ որ Աղղային ամեն պաշտօնեայ եւ ամեն ձեռահաս անհատ ջմախն իւր ձեռքն առած եւ թմբուկն գործադիր իշխանութեան վիզէն կախած հոն կ'ընտուէ ու կ'ընտուէ :

Աղղային գործագիր իշխանութեան աջն, բազուկն ու թեւերն իւր շուրջն եղած ժողովներն եւ ոտորակարգիւց խորհրդներն են, երբ ատենց մէջ տարբեր գլուխներ, տարբեր գրադմանց եւ գաղափարներու ծառայող հակապաշտկիր մարդիկներ կը գտնուին եւ դէպ ի բաւ անոր միաբանութեամբ գործելու աշխոյժ, ետանդ եւ համամտութիւն կ'ապիտի, ի՞նչպէս կրնայ յառաջանալ Աղղն — մէ ապաքէն կ'ընտուէ Աղղային իշխանութեան ոյժն

ու կրօնին — մէջ ապաքէն ինքնին կ'փառթարանայ ամեն դործ եւ խաղալիք կըլլայ ամեն կողմէ շնչած հողմոց :

Աւելի չարագոյնն ըսեմ , երբ այս պաշտօնական մարդոց մէջ իրենց պաշտօնին անշարժոր , խակ եւ անճարակ մարդիկներ կոչուին , անհեռատես , անխելահաս եւ իրենց պաշտօնան աւարտան , ի՞նչ կըլլայ հետեւանքն — բոլորովին քայքայուան , եւ զամ կ'խանդարէ եւ կ'փտակցնէ , ըլլալիցն կ'զրկէ ու կ'գոռացնէ , վայ եկեր է իրեն յաջորդին գլխուն : Եւ երբ այսպէս մին կ'չինէ եւ միւսն կ'աւրէ , մին լաւ է կրտէ , միւսն կ'սրտմտի թէ ի՞նչու լաւ է ըսաւ , մին խելքն հասած չհասած եղածին կամ ըլլալիքին վերայ դատաստան կրնէ եւ կ'սնդէ թէ ինչու իմ խօսքս չեղաւ , եւ երբ իրեն ընդունած պաշտօն ալ իրրեւ նրոյ լակնն պարտք չ'ստանձներ , այլ ի փառս եւ ի շահ անձին , ըսեն թէ : Նօրէն է , Հոգարարձու է , Խմբագիր է , Թագական է , Փանանայ է , Վարդապետ է , Առաջնորդ է , Քարոզիչ է , Եւ պիտկոպոս է , Վարչութեան անդամ է , Երեսփոխան է եւրն , եւ այս շլացուցիչ անուններով իւր պաշտօն ու պարտք կատարած կ'համարէ եւ գոհ կըլլայ եւ իւր գոհունակութեամբն ալ կ'փառիաքի որ Ազգն ալ գոհ ըլլայ իրմէ : Էհ , մենք ալ ասանկով Ազգային յառաջագիւծութեան վրկարար նախառակին չհասնելէ յետոյ՝ անդամալոյծներու նման անդերնուս անգամ շարժիլ հրահարուոր չէ :

Մեք մեր այս ծերութեան հասակին մէջ շատ փորձերով հասու եղանք թէ՛ մինչեւ օրինական ուղղութիւն չտրուի գործոց եւ հիմնական բարեկարգութիւն բառնալու ամեն կարդի զեղծունեւնն , դատարարակութիւնն Հայութեան օրօրոցէն սկսեալ , ազատութիւն մեր ազգային իրաւանց , փրկութիւն մեր հարստահարեալ Հարց , եղբարց եւ քերց , չալիտի կարենանք ողեւորիլ , Ազգերու եւ ժողովրդոց բազմութեան մէջ երեւիլ եւ մեր անդամալուծեալ սահից կապերն խզել ու բրցնել , քալել ու հասնիլ :

ԾԵՐՈՒԿՆ ՀՐԱՉԵԱՅ

ՆՈՐ ԽԵԼՔԵՐՈՒ ՆՈՐ ԳՈՐԾԵՐՆ

Նոր խելքերն՝ հին խելքերուն չեն հաւնիր, մենք ալ նոր խելքերուն՝ չառ գործերուն չենք հաւնիր :

Աշխարհ, աղպեր եւ ժողովրդներն կառավարողն խելքն է, եւ խելքն ալ փորձառութեան բոլին մէջ պէտք է մկրտեալ ըլլալ :

Ի՞նչ կ'ուզեն թող խօսին մեր բարեկամներն, թող ըսն ատուչ մի է այս գրողն, թող ըսն հին խելքի մը խօսքերն մեր ակնջին մօեղի վզվզուկ մի է, (խուլ ականջներուն, անդգայ սրտերուն թմրուկի ձայն ալ չ'աղպեր) թող ըսն Նոյն ալ մեր աչքերն կ'չլացնէ, թող ըսն Հրաչեայն ալ իւր հառակին, իւր գլխին եւ իւր մաքին մարդն չէ, խօսին ի՞նչ որ ալ կուզեն. — մեք ալ կրօնք՝ մեր նոր խելքերն մինչեւ հիներու փորձառութեանց բովն չ'անսն եւ անդ դադարներն չ'դառնան, մեք ալ մեր Ազգային շրջանակի մէջ նոր խելքով նոր մայրիկներ տեսնելու չենք :

Նորերու մէջ չառ սխալ համազում մի գոյացած է, ասոնք կ'կարծեն թէ՝ աշխարհի մէջ նոր գլխով նոր մարդ ձանչուելու համար՝ նոր բան մի ընելու են եւ հինը հիմէն քանդելու են : Մինչդեռ հինին փորձառութենէն օգուտ քաղելով նոր չէնքն ալ վիմի վերայ հաստատուելու ենք, եւ մեր ըրածին օգտակար ու վնասակար կողմերն կանխաւ նկատողութեան առնելու ենք, խնդրոյ մը մէջ կիրք, ասեղութիւն, աշատութիւն, կեղծիք, խարէութիւն եւլն. մուտ գտնելու չեն :

Նոր շարժում մի — ի՞նչ ընենք որ Ազգն յառաջագիւծէ — :

Պատրիարքն փոխենք. աղէկ, բայց նա ստէպ իւր տուած հրոժարականներովն մեղի գործ ձգած չէ եւ թէ ո՞վ կրնանք նորա տեղն դնել, մինչդեռ ամբողջ Ազգն եւ կայսերական կառավարութիւնն դո՛հ է իրմէ — եկէ՛կ, եթէ Պատրիարքն չենք փոխեր, Պատրիարքարանն փոխենք, թերեւս բան մի ըրած կըլլանք — ո՞ր կողմն տանինք, Իսկիւտմը, Միջագիւղ թէ Պէշկիմաշ — ո՛չ, ո՛չ Մանդուկի « Ղալաթիոյ օճախը » Մասիսի « Ղալաթիոյ խմբակին » կեդրոնը, եւ գոնէ այս միջոցաւ հաստատենք թէ՛ մեր խելքերն նոր են, եւ թերեւս Ղալաթիոյ

մէջ ըլլալէք Հայոց Պատրիարքարանն Եւրոպացւոց աւելի մերձ եւ ծանօթ եղած կըլլայ եւ գուցէ Գում-Գաբուի Պատրիարքարանէն աւելի գործ տեսնէ, որովհետեւ Գում-Գաբուի Պատրիարքարանի գրան շէնքը գնաւորուի չէ :

Ձորս դարու Հայոց Պատրիարքարանի յանցանքն ի՞նչ է խելացիներ, ի՞նչ կըլլայ Պատրիարքարանին Գում-Գաբու, Ղալաթիա կամ Եւսկիւտար ըլլալէն . հոգն, շէնքն, տներն է գործողն թէ մարդն — ուր կուզէք, հոն տարէք, բայց ի՞նչ չահ, ի՞նչ արգասիք այդ տեղափոխութենէն : — Մօմ վառեցէք սատանին չըլլայ թէ՛ մի օր ալ Պատրիարքարանն օդն հանենք, որովհետեւ հաղիւ հաղ հիմա քսան փարայ պղինձով կամուրջն կ'անցնինք Պատրիարքարանն կ'գտնենք, բայց անատեն Պալօններու պիտի կարծախնք . . . :

Նորերն ըսին թէ՛ Պատրիարք Սրբազանն ալ հին խելքէ է, որովհետեւ իւր նախնեաց տունն եղող՝ Գում-Գաբուի Պատրիարքարանըն կուզէ անփոփոխ ու հաստատուն պահել . — Պատրիարք Սրբազանն կուզէ նոր խելքէ կուզէ հին խելքէ ըլլայ, քանի որ ինքն է այսօր Աղգին Պատրիարքն, կարի արժանաւորագոյն իւր Հոփուական կոչման եւ բարձր պաշտօնին, եւ ինք գոհ է Աղգին Պատրիարքարանէն, ալ ի՞նչ կուզէք դուք, պահեցէք նոր Պատրիարքարանն, նոր խելքով Պատրիարքի մը . . . :

Նոր շարժում մի ալ — Նարեկայ Վանքն թաղում չունի, դադաղ ունի, ի՞նչ ընենք, դադաղն ծախենք թաղում չիններ, թէ չէ, հանգանակութիւն մի բանանք, ստակ ժողովենք, թաղում չիններ եւ դադաղն դադաղ պահենք, ասոնց ո՞րն ընենք — : Եղբայրներ, Նարեկայ Վանքն շատ թաղումներ ու դադաղներ ունի . . . մենք այն մտածենք թէ՛ կրնանք Նարեկայ Վանքէն նոր Նարեկացիներ դուրս հանել, հարցնենք նախ թէ՛ ի՞նչ կ'ընէ հոն Յովսէփ վարդապետն, ո՞ւր կերթայ Վանքին հասցիքն, ուխտաւորաց նուէրներն . յետոյ եթէ պէտք ըլլայ Թաղում մի ալ մենք կ'չինենք, եթէ վարդապետներն ալ դադաղն թաղուն . . . :

Մնացածներն ու ըլլալիքներն ուրիշ անգամ կ'գրեն :

ՄԵՐՈՒԿՆ ՀՐԱԶԵԱՅ

ԲՈՂՈՒՔԱԳԻՐ

Ազգ. Պատրիարքարանի տեղափոխութեան դէմ՝ Գուս-Գա-
բուի, Եէնի-Գաբուի, Կէտիկ-Փաշայի Սամաթիոյ եւն մերձակայ
թաղերու Եկեղեցեաց Քարոզիչներու, Աւագ Քահանայից եւ Թա-
ղական խորհրդոց կողմանէ հետեւեալ բողոքագիրն կ'ստորագ-
րուի առ ի մատուցանել Բարձր. Պատրիարք Սրբազան Հօր :

Պատճեն

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայր Նախագահ Ազգ. Կեղր. Վարչ.

Ազգային լրագրաց այն հրատարակութիւնը թէ Կեղրոնա-
կան Վարչութիւնը Ազգ. Պատրիարքարանը Ղալաթիա փոխադ-
րելու որոշումը բեր է, մեր թաղերու ժողովրդեանը դառնալիս
դանդաղանայ տառճառ եղած ըլլալով, թախանձեցին մեզ իրենց
այս գանդատանայ թարգման լինիլ առ Կեղր. Վարչութիւնը :

Մեր Նախնիք իմաստութեամբ խորհելով Ազգ. Պատրիար-
քարանը ի Գուս-Գաբու հաստատելու եւ Մայր Եկեղեցին Պատ-
րիարքարանիստ Եկեղեցի անուանելու են, այս հաստատութիւնը
իրը չորս հարիւր տարուան հաստատութիւն մ'ըլլալով, հետեւ-
հետէ նուիրականութեանց կտրուի անցած է իբրեւ Պատրիարքա-
րանիստ Աթոռ : Հետեւապար Պատրիարքական Աթոռ մը այլուր
փոխադրելը կարծենք թէ սոյն նուիրականութեան եւ մեր Եկե-
ղեցեաց չափուն եւ օգտին դէմ մեղանչելէ զատ արդիւնք մը
չըկրնար ունենալ, մանաւանդ թէ Ղալաթիոյ դիրքը, կարծենք
չ'ենեղի որ ընդ Պատրիարքարանի գործ կամ խնդիր ունեցող
մանկամարդ կանայք մինչեւ Ղալաթիոյ փողոցները ղեգեղելու
պարտաւորին :

Աւստի յանուն մեր թաղերու կը խնդրենք Պատկառելի
Վարչութենէդ որ սոյն անօրինութեան դէմ ժողովրդեան բրած
արդար բողոքը ուշադրութեան առնելով եւ այս մասին ծագե-
լիք ապագայ ցաւալի հետեւանքը կանխատեսելով, բարեհաճիք
Ազգային Պատրիարքարանը իր նախկին տեղն ու վրձակին մէջ
պահել ըստ նուիրականութեան Աթոռոյն, Ղալաթիոյ նորակա-
ռայց վարժարանը ըստ որոշման նախկին վարչութեանց իրեւ
Կեղրոնական վարժարան իւր նպատակին գործածելով, որմէ
դժբաղդաւար զուրկ կը գտնուի Ազգը :

Կրօն. ժողովոյ Ատենայետ Մխիթարեան Գեր. Խո-
րէն Սրբազանի նոյն ժողովոյ անդամակցութենէն հրա-
ժարական տալը ծանուցինք նախորդ մէկ թերթով :

Այս անգամ գոհութեամբ սրտի կիմանամք թէ՛ Ն.
Սրբազնութեան հրաժարականը չընդունուելով, Կրօն.
ժողովոյ անդամներէն Արժանապատիւ Յակոբ վարդա-
պետ, Տ. Գէորգ քահանայ Արժրունի, Տ. Գրիգոր քա-
հանայ Սեթեան և Տ. Խաչատուր հայրերը Սրբազան
Պատրիարքին և Կրօն. ժողովոյ կողմանէ Պալատ Խորէն
Սրբազանի երթալով, շատ թախանձանքներէ յետոյ վեր-
ջագէտ յաջողեալ են Ն. Սրբազնութեան հրաժարականը
եւ տալու տալ, զոր այս անգամ ուրախութեամբ կը
փութամք հրատարակել :

Լրագիր

ՀԱՆԴԵՍ ՍՐԲՈՑ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ Ի ՇԻՇՄԱՆԵԱՆ ԳԻՇ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԱՅԻՅՈՆ-ԳԱՐԱԼԻՍԱՐ

. . . Խմբագիր Հայր

Կը յիշէ ձեր Հայրութիւնը եթէ անցեալ ամի Հոկտ-
21 ի աղետալի հրդեհին ճարակ գոցած էր նաև տեղւոյս
Շիշմանեան վարժարանն, այլ ինչպէս յուսալի էր տեղւոյս
Հայ հասարակութեան հրկիզեալ վարժատան Մեծ. անօ-
րէնն իւր անյողդողդ գործունէութեամբն մէկ ամիս յետ-
հրկիզութեան դադար տալէ վերջ՝ կրկին յաջողեցաւ իւր
բարենպաստի և արդիւնաշատ գործոյն գլուխն անցնիլ :

Ամսոյս 2 ին Չորեքշաբթի գէշեր վարժարանին ըն-
դարձակ սրահը խիստ չփեղ զարդարուած և լուսաւորու-

ած էր՝ յորում ի ներկայութեան 300 էն աւելի ազգայնոց տեղի ունեցաւ ի յիշատակ Մեծին Վարդանայ ազգային փառաւոր հանդէս մը, որոյ բարեկարգութեան մասին վարժարանին տնօրէնութիւնը մեծ հոգ. և խնամք տարած էր. իւրաքանչիւր հրաւիրեալ ազգային իւր յատուկ աթոռոյն թուանիչն ունէր զոր ներկայացնելով առանց խառնակութեան իւր ակժողն կուսենար ։

Հանդիսագիր ազնիւ աշակերտք, մեծ յաջողութեամբ կատարեցին իւրեանց պարտաւորութիւնքն փառվառն աւսեմարանութիւններով, նախ Օգոստոսիաւ կայսեր կենաց բարեմայլութեան և ապա Ազգային քաղցր երգեցողութենէն մը վերջ՝ Պ. Սարգիս Ըշրէան վեց ամսոյ ուշիմ մանկիկն ի գլխաց Շիշմանեան սանուց շնորհակալիք մ'ուղղեց առ հանդիսականս, որուն յաջորդեց Պ. Նշան Թօքատլեան և Հայերէն հակիրճ ատենախօսութեամբ մը դրուատեց Վարդանայ գիւցաղնութիւնը ։ Այսա Պ. Գասպար Մեհրապլեան Գաղղլարէն լեզուաւ Հայկական նախնի փառքն ներկայացոյց, հուսկ ուրեմն Պ. Կարապետ Սարրաֆեան իբր Վարդան՝ տաճկական լեզուաւ իւր առ Հայրենիս ունեցած կարեկցութիւնը կ'յայտնէր այնպիսի ճարտար ձևերով և արտասանութեամբ զի ոչ ոք ի հանգիսականաց կրցաւ իւր արտասուքն զսպել, և իւրաքանչիւրին սրտին մէջ Հայրենասիրական ոգին կ'զարթնոյր, յետոյ Պ. Աւաքել Աւաքելեան Հայերէն լեզուաւ ոտանաւոր ուղերձ մի ուղղեց ի յիշատակ նահատակութեան Մեծին Վարդանայ, որուն յաջորդեցին պարսնոյք Թոպալ Թօփալեան, Սահփան Հօպճանեան և Թովմաս Ճօշկունեան՝ որք Տաճկերէն լեզուաւ զիրար յուսումն և ի գիտութիւն կ'հրաւիրէին, ապա Պ. Գալուստ Տինկիլեան « Սալօտիայ՝ մահու կը » անուն Դադ. ոտանաւորը վարժ և

ճարտար ձևերով արտասանեց, ուրիշ վերջ Պ. Կարապետ Տօնեղեան Տաճկերէն լեզուաւ Վատակայ առ Հայրենիս ունեցած ատելութիւնը, ի բանտին ցատումներ և մորեղնութիւնը և իւր գործած չարեաց վրայ զլջումներ ներկայացոյց այնպիսի ճշգրիտ նմանողութեամբ մինչ հանդիսականաց սարսուռ զգալ յանձին տեսներով ազդատեաց չարին սոսկալի վախճանը, ի վերջոյ Պ. Առաքել Ապրօյեան դաւրում ականաւոր Հայ քերթող Խորէն Արքեպիսկոպոս Նար-Պէյի « Հայ ապրինք » գեղեցիկ ոտանաւորը ազգու և ըզգածեցուցիչ կերպով արտասանեց :

Ամեն բանախօսութենէն վերջ դաշնակի քաղցր նուազօք երգեցիկ մանկունք ազգային երգեր կերգէին Հայ Տաճ. լեզուաւ, ի կատար հանդիսին վարժարանին տնօրէն Մեծ. Գարեգին Էֆէնտի Շիշմանեան մէկ Ժամու չափ աւտենախօսեց, յորում կ'իջարկէր իւր ճարտար մտաց վսեմ գաղափարներն :

Խմբագիր Հայր, սոյն Ազգային հանդիսին մէջ թէպէտ ամեն ինչ առ հասարակ հանդիսականաց վսեմ ճաշակ մի կ'ընծայէր, այլ ըստ իս ինչպէս նաև բազմաց աւելի հաճոյականն եղաւ երբ ոմանք ի հանդիսականաց, ուղղեալ առ տնօրինութիւն Շիշմանեան վարժատան բազմաթիւ ստորագրութեամբ շնորհակալութեան թուղթ մի ներկայացուցին մեզ յորում տարիներէ ի վեր Շիշմանեան Մեծ. եղբայր քաղաքիս ազգայնոց յառաջագիմութեան անձանձիր ծառայութեանց փոխարէն անկեղծ և խորին շնորհակալութիւններ կ'յայտնէին, զոր նուազագիմութիւնս մեծաւ ուրախութեամբ ընդունելով ջանացի ըստ կարի յայտնել հանդիսականաց թէ Շիշմանեան եղբարց բիւրաստակի շնորհակալութեանց արժանաւորութիւնը, և թէ նոյն թուղթն ստորագրող յառաջագիմութիւնս ազգայ-

նոյ կրած վեհ և դուքի զգացմունքն այն է, պարտ ըզ-
գալ յանձին, եթէ արժան է ի սէր Ազգին գործողն քա-
ջալերել: Այսպէս ներկայ տարւոյս մէջ նաև գիւցազն
Վարդանայ անմահ յիշատակը դրուատեցաւ խիստ չքեղ
և օրինաւորապէս, իւրաքանչիւր հանգիսականաց սրտին
մէջ Ազգային իրաւանց և Հայրենասիրական կայծէր ար-
ծարծելով:

Քանի՞ սիրելի է մեզ յուսալ թէ, Գարահիսար յետ
այսորիկ կ'ընթացէ տակաւ իւր տգիտութեան ծանրախի-
րածը՝ երբ երկինք շնորհէ՝ նոյն վարժատան վերատեսուչ
Գեր. Ղևոնդ վարդապետ Շիշմանեանի անյապող վերա-
դարձը՝ որուն ընդհանուր Գարահիսարցիք անհամբեր
կ'սպասեն ինն ամսոց հետէ, և անողոք բազդը հաշտ ա-
չօք նայի այն ազգօգուտ հաստատութեանն, 3 տարիէ
ի վեր նիւթապէս կրած փնամն գէթ փոխարինելով, այն
ատեն արդարև Գարահիսարցւոց երջանկութիւնը կ'կրկնա-
պատկի:

Հաճեցէք խմբագիր Հայր ներկայս հրատարակել Ձեր
ազգօգուտ թերթին միջոցաւ:

12 Փետր. 1877

Մեամ Էլն.

Աֆիօն-Գարահիսար

Խաչատուր Քնյ. Տօնէեան

Պ Ա Ն Տ Ի Մ Ա

Պունտան ագտէմ փէյտէրփէյ Պանտրմատան ղէվա-
թը միւթէպէրէ իմըլարը իլէ իւչ գըթա մէթուպ աիոզ
էթմալ իսիլ վէ հէր. նէ զտատար պունլարըն տէրճ ու նէ-
չըր էտիլմէսի թալապ օլունմալ իսէ տէ պունէչրիեթ-
տան սալֆը նազար էտիլ վէ տաշլուճա մէալլարընը

տախտի պէտան էթմէք իսթէմէմիշ խախ :

Մէղքիւր մէքթուպլար Պանտրմալը Տ. Ոսկի փէ-
տէրիմիդ հադդընտա շիքայէթէր օլուպ հալ պու քի
պիզ , իճապ էտէն միւթալաաթը մուսթաապա իլէ պիլ
իգթիֆա վէ մէսէլէյի ալէւլէմէտէն պիլ իճթինապ ,
մէղքիւր մէքթուպլարը պօրճումուզ իւզրէ՝ Բաթրիք-
խանէյէ իրսալ վէ թէսլիմ էյլէտիք իսէ տէ պու տէֆա
թարաֆըմըպ պիւր տէօրտիւնճիւ մէքթուպ վիւրուտ է-
տիպ վէ սահիպի իմզա օլան մումաիլէյ Տ. Ոսկի քա-
հանայ ճէրիտէմիլլէ անըն մութլադա թապ ու նէշր է-
տիլմէսինէ պէրլէտիյինի պիլլէ թէֆհիմ էթմիշ տիր :

Լաքին մումայիլէյ քահանայ շուրտաընը միւլահա-
զա էթսին քի քէնտի մէքթուպու եալընըղ օլ վազըթ
պէրայի հադդանիլէթ թապ ու նէշր օլունապիլլիւ խախ
նէ վազըթ էվլէլքի վէ քէնտուսինէ դարշը օլան իւշ
նիւսիսէ մէքթուպլար զաթէն տէրճ օլունմուշ օլա խախ-
լէր : Էմնա էկէր մումայիլէյ փէտէրիմիլլէն տօղրուտան
տօղրուեա հէյեթի թահրիլիէէմիլլէ պիւր իֆատէսի
եախօտ պիւր սէօյլէեէճէյի վար իսէ՝ օ պահսը տիկէր :

Եօգսա պիլլշու եապու շախսըն թէհէյեիւճաթը
էֆքեարընա վէ եախօտ ատէմի մուհապպէթինէ պիլլիմ
ըիսալէմիլլի ալէթ վէ Կեփիի Կեփիիլլէ իլէ օգուեան
լարըմըզը մէլսուլ էտէմէյիլ :

Պիլլիմ ըիսալէմիլլ մէնֆտաթը միլլէթի շամիլ պէնտ-
լէրէ , հալաաիսաթը միլլիեէեէ , թնէվլիի ֆիքր ու զիհն
էտիճի վէլհասըլ ալէլ ումում ուլումու ֆէնունու միւֆիտէ
վէ էմրի տիւտանէթ վէ թէրպիեէյի ալադա տայիր մու-
պահասաթ՝ իչիւն հէր տայիմ աչըդ աըր : Էմնա էկէր
քէնտիլլերի էսթէրլէր իսէ քէնտի միճատէլէրլինէ վէ միւ-
նազալարընա տյիւն պիւր մէյտան պուլմուզ իչիւն տայիր

պիր ճէրիտէ ետխօտ ընտպէ վասըթտարնա միւրաճաաթ
էտէպիլիլէր :

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆՔ ՍԵՐԱԻԱ

Սերվիոյ Պատուիրակներն այսօր վաղն մեկնելու
վերայ են . Սերվիոյ Ժողովուրդն ուրախ է կնքուած հաշ-
տութեան և միաբանութեան վերայ . Միլան իշխանը
խաղաղութեան վերահաստատութիւնը հրատարակելով
կըսէ թէ՛ Բ. Դրան հետ պատերազմէ առաջ ինչ յարա-
բերութիւններ որ ունէինք , հիմա վերստին հաստատ-
ուեցաւ . Օսմ. զօրքերն Մարտ 12ին ետ պիտի քաշուին ,
նոյն օրն մեր զօրքերն ալ Տաճկ. հողէն պիտի ելնեն . Ի-
վերջն յորդոր մի աւելցնելով կըսէ թէ՛ պէտք է այժմ
որ ժրաջան աշխատութեամբ և եղբայրական սիրով մեր
ներքին բարեկարգութեանց և ապագայ յառաջդիմու-
թեան համար աշխատինք :

ՊԱՏՈՒԻՐԱԿ ԳԱՐԱՏԱՂԻ

Գարատաղի Պատուիրակը երեքշաբթի օր պաշտօ-
նապէս սկսան Արտաքին դործոց պաշտօնէին հետ բա-
նակցիլ խաղաղութեան վերայ . Գարատաղի իշխանը
(Ազրիականի վերայ) Սբիցայի նաւահանգիստն կ'ըպա-
հանջէ , բոյց Աւստրիա և Իտալիա ասոր դէմ կ'կենան ,
կ'կարծուի թէ Սբիցայի լճակովն պիտի բաւականան
Գարատաղցիք :

Զօրեքշաբթի օր ալ Գարատաղի Պատուիրակը ներ-
քին դործոց վերատեսչին , Պետական խորհրդոյ նախա-
զահին և Սպարապետի հետ տեսնուելը են :

Տակաւին որոշ կերպով չ'կրցինք իմանալ թէ Գարա-
տաղի հետ եղած բանակցութիւնք ինչ վախճան ունեցան :

ԷԼԻՔՍԻՐ ՏԸ ԲԷՔՍԻՆ

ԱԼԼԱՀՎԵՐՏԻՆԱՆ

Մէղ թիւր իրսիր հաղմի դօլայլաթարըւայ, վէ մի-
տէյէ գուզվէթ վէրէր, վէ աղլըլարընը թէսքին խաւր,
վէ քէյֆսիղլլքտէն եէնի գալլ մըշ օլանլարըն հաղմա
տէրքետար օլան կիւճլիւքլէրինի տէֆ խաւր, վէ
խահալ վէ էմրարը թուրուզը հաղմիյէնին պլը
ֆայիտէ խաւր:

Պաւ իքսիրին ֆայիտէսինի պիր չօդ թապիպլէր վէ
թէճրիւպլէր թաստիգ իթմիշլէր տիր:

Մէղ թիւր իքսիր, իսթանպօլտա Պաղլէ-Գարուսուէտա,
Շէյխիւլ իսլամ խանը իթիսալ ինտէ վազը Յ նումէրօլու
Տիգրան էֆէնտի Ալլահալէրտինան էճգախանէսինտէ,
էհվէն ֆիտաթ իլէ, վէ պիր միւհրի մախսուս իլէ (Տ. Ա.)միւ-
հրըլէնիշ օլտուգու հալտէ ֆիլուխտ օլունմադտա տըր:

Սաթթէսինտէն իճթինապ օլունմադ էլլէմիյէթ-
տէն տիր:

ՆԱԴԻՍԿԻՐԹԱԿԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԻԿ ԼԵԶՈՒԻ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵԱՅ

Տ. Խարեն քանանայ Կ. Պարթեւեան

Ամեն Հայ դրամաճառաց քով կը գտնուի. Գին 5
դրուշ:

ՏԵՐ—ԽՄԲԱԳԻՐ

ՀՄԱՅՆԱԿ Ծ. Վ. ԴԻՄԱՐՍԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ

ԲԵՂԱՐԱՆԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՅ

Եկնի գաբոս Գումալ փողոց թիւ 200.